

Referát

Kapitola 1.4:

"Cultural Politics and New Political Sociology"

„Kulturní politika a nová politická sociologie“

Zdroj: Nash, K. 2000. Contemporary Political Sociology. Globalization, Politics and Power. Oxford: Blackwell

Úvod do politické sociologie SOC137

Lukáš Bauer

UČO: 179224

1. Definice kultury

Definici kultury lze předběžně rozdělit do dvou kategorií. Za prvé, kultura chápána jako pouze určitá sféra sociální praxe, tedy jako umění. Za druhé, kultura jako označující systém skrze který je komunikován, reprodukován a zakoušen sociální řád. K druhému pojetí se váže model Ernesta Laclaua a Chantal Mouffe, který říká, že diskurz¹ (v jejich pojetí synonymum pro kulturu), se dotýká všech sfér sociálního života. Jednoduše „všechno je kultura“. Vývoj kultury (chápané spíše ve smyslu první kategorie) je historicky specifický, v modernitě byla kultura vysoké umění, kdežto v postmoderně se rozšířila do dalších sfér společnosti, do ekonomické, politické a sociální.

Tyto dva přístupy (sociální konstrukty uvnitř diskurzu), které jsou oba brány jako správné, vedly k tomu, že sociologie začala přikládat velký význam kulturní politice. Tento proces se často nazývá „Postmodern Turn“ (postmoderní obrat) v sociologii.

2. „Postmodern Turn“ v sociologii

Sociologie čerpá z postmoderní filozofie, hlavně ze strukturalismu (Ernesta Laclau a Chantal Mouffe byli post- strukturalisty). V této době se sociologie více zaměřila na kulturu a interpretaci. Lze vymezit „ideální typ“ nové politické sociologie, skrze pět témat, které se objevili při postmoderním obratu:

2.1 Ideální typ nové politické sociologie

2.1.1 Anti- epistemologie

Diskurzivní teorie jako základ pro „Postmodern Turn“ jsou anti-epistemologické. Tedy pozornost se nezaměřuje na to zda je něco pravdivé, ale na to jak jsou tvrzení, reprezentace a vědění tvořeny- sociálně konstruovány a jak tuto konstrukci ovlivňuje moc.

Kritika tohoto přístupu se opírá o to, že sociologie jako empirická disciplína má být zaměřena na přesné reprezentování světa (tedy na reprezentace), a ne na reflexi prostředků, kterými je svět reprezentován. Odpůrci postmodernismu v sociologii označují tento „anti- representationalism“ za nekompatibilní s disciplínou.

¹ myšleno diskurz ve Foucaultovském pojetí, viz. http://cs.wikipedia.org/wiki/Michel_Foucault

2.1.1.2 Postmoderní uznávání platnosti vědění

Je potřeba si uvědomit, že není žádný „God’s eye view“, který by určoval nějaké poslední základy vědění. Postmoderní uznání platnosti vědění je společenské a zahrnuje výměnu informací, a ne osamělé hledání pravdy, což je však také způsob jak něco potvrdit.

2.1.2 Concern with the indeterminacy of meaning (Zájem o neurčitost významu)

Neurčitost významu je považována za zdroj konstrukce identit a struktur. Pro post- strukturalisty je význam plynoucí a neurčitý.

Podle Jacquese Derridy, Laclaua a Mouffe právě neurčitost významu poskytuje možnost uplatňování politiky, jako prostředku k dosažení relativní stability sociálního života. Derrida říká: Konvence, instituce a konsens jsou stabilizační prvky, jsou tedy stabilizátory něčeho esenciálně nestabilního a chaotického, je to proto, že je tu nestabilita, které dělá stabilizaci nepostradatelnou...je to proto, že tu je chaos, který tvoří potřebu stability.

2.1.3 Decentering society(decentralizovaná společnost)

Sociální struktury konstruované v průběžném procesu nejsou fixovány na nějaký pevný bod, kolem kterého by se vytvářely, například stát nebo pravda. To zmiňuje i Foucault ve svých pracích: working of power (působení moci) na nečekaných místech a nečekanými způsoby, spíše než jako koncentrovaná nebo generovaná ve státě)

Od 70. let pod vlivem strukturalistů a funkcionalistů (společnost jako sebereprodukující se, nekončící proces) a marxistů (společnost rozpolcená a plná rozporů, které by ji mohli zničit) obrat v sociologii, kdy společnosti přestaly být považovány za uzavřené (self- enclosed) systémy. Sociologie začala vidět společnost jako skládající se z lokalizovaných struktur, které jsou udržovány v interakcích tváří v tvář, a které jsou vnímavé k narušení a změně.

2.1.4 Anti- essentialism² (Anti- esencialismus)

Diskuze na toto téma spočívá v tom do jaké míry je identita přirozená nebo sociálně konstruována. Podle postmodernistů, respektive post- strukturalistů jsou

² esencialismus: viz. http://en.wikipedia.org/wiki/Essentialism_%28sociology%29

identity a struktury sociálně konstruovány. A ještě dodávají, že individuum nemá esenciální prvky od doby, kdy je historicko sociálním konstruktem v rámci diskurzu.

2.1.4.1 „Identity politics“

„Identity politics“, jakožto politická aktivita různých sociálních hnutí za právo na sebe určení, se stal (Identity politics) klíčem ke studiu témat v sociologii jako gender, homosexualita, ale také etnicity a „rasy“.

2.5 There are no universal values and truths (nejsou žádné univerzální hodnoty a pravdy)

- pod které by se mohli všichni podepsat. Jean- Francois Lyotard:(in *The Postmodern Conditions*) sociální život je určován vztahem (ztrácením) víry v meta-vyprávění o pokroku a lepším zítřkům společnosti. Z tohoto pohledu je zastřešující legitimizace modernity skrze osvícenecký přístup(vědecká pravda a sociální zrovnoprávnění) jen další z příběhů, mýtů s nároky pokrýt „totality“(celost) lidské existence(experience).

V postmoderních podmínkách je celý sociální život tvořen příběhy³, které mají historická a geografická specifika a lokální platnost a jsou produktivní pro všechny sociální prvky, se kterými souvisí. Lyotard relativizuje možnost nějakého hodnocení, respektive odsouzení mimo rámec „vlastní“ společnosti.

Jeho relativismus pravidel v rámci globálního měřítka je problematický, protože krutost a represe jsou jaksi globálně odsouditelné.

3. Dva typy postmodernismu podle Besta a Kellnera

3.1 „ludic“ (směšný) or „playful“ (hravý) type

Je bezpodmínečně anti – politický. Do této kategorie zahrnují Lyotarda a Baudrillarda.

3.2 „oppositional postmodernism“ (opoziční, odporující postmodernismus)

Best a Kellner jej identifikovali s vlivem sociálních hnutí, který vedl k pochybnostem o marxismu a redukci veškerého útlaku pouze na úroveň

³Příběhy ztělesňují pravidla praktických schopností jako: „ how to speak“, „ how to listen“ a „know-how“, a Lyotard je nazývá „ language – games“.

ekonomického třídního boje, vliv sociálních hnutí vedl k zájmu o Foucaultovu analýzu moci, jakožto působící na mnoha místech a mnoha způsoby, a normalizaci identit v kultuře každodenního života.

Tato forma „oppositional postmodernism“ přispěla ke nové politické sociologii a modelu kulturní politiky.

4. New Political Sociology

4.1 Druhá kapitola

Je o globalizaci, která v podstatě ve všech aspektech omezila moc národního státu, a to ve všech sférách vlivu na národní společnost. Globalizace také zproblematisovala základní předmět sociologie „společnost“, jejíž složky byli dříve lehkou identifikovatelné v národních společnostech ohraničených hranicemi. Globalizace s sebou přináší šance na přehodnocení stávajících přístupů k moci a politice.

4.2 Třetí kapitola

Zaměřena na sociální hnutí a jejich význam pro „vzhled“ společnosti. Protože jak je uváděno cílem těchto sociálních hnutí je transformace společnosti.

4.3 Čtvrtá kapitola

Ve čtvrté kapitole se řeší otázka občanských práv a kritéria normality, která jsou často určující pro přiznání právě některých práv. Dále definice identity a s tím související univerzalizace práv a jejich rozšíření. To jsou hlavní otázky dnešní nové politické sociologie.

4.4 Pátá kapitola

Zaměřena na modely demokracie. Oba zaměřeny na to jak umožnit demokracii v západních liberálních demokratických státech, kde fragmentace a pluralismus hrozí podkopat sociální solidaritu (soudržnost).

4.4.1 Habermasiánská poradní demokracie

4.4.2 Post strukturalistický model radikální demokracie

- připisuje velkou roli sociálním hnutím.

4.4.3 David Held's cosmopolitan democratic governance

Jako cesta k vypořádání se s globalizací, kde je nastíněno, že kulturní politika by mohla poskytnout cesty k novým formám globální demokracie.